

אוניברסיטת תל אביב
הפקולטה למדעי הרוח
התכנית הרב-תחומית במדעי הרוח
סמסטר ב' – תשע"ט / 2019

הרעיון הסוציאליסטי במאה ה-21
The Socialist Idea in the XXI Century
ד"ר אפרים דוידי

ימי חמישי, בין השעות 12:00-14:00
בניין גילמן, כיתה 326

מטרות הקורס:

הקורס "הרעיון הסוציאליסטי במאה ה-21" יתמודד בשינוי שחל ברעיון הסוציאליסטי במאה ה-20 ובמאה ה-21, עם דגש על הזרמים החדשים שעלו בעקבות התמוטטות ברית המועצות בשנות ה-90 של המאה הקודמת, עלייתה של הגלובליזציה והמשבר הקפיטליסטי שהחל בקיץ 2007 ונמשך עד ימינו.

מטרת הקורס היא להקנות למשתתפות ולמשתתפים ידע בסיסי על הרעיונות הסוציאליזם ועל הפולמוסים שהתפתחו בשאלות כגון האם סין היא סוציאליסטית, עתידו של הסוציאליזם בקובה, סביבה וסוציאליזם והמשבר העולמי הקשה של הסוציאליזם-דמוקרטיה. הקורס, ובו 12 שיעורים, ישלב ניתוחם של תהליכים היסטוריים, חברתיים, כלכליים ופוליטיים. ההשתתפות בקורס גם ללא ידע מוקדם. כל המקורות לקורס, קריאת חובה, מקוים.

מטלות הקורס:

א' נוכחות חובה בשיעורים. היעדרות משיעור: רק בקבלת אישור מראש מהמרצה.
ב' על פי בקשת המרצה: קריאה של לפחות מאמר אחד לקראת כל שיעור.
ג' עבודה בתום הקורס.

הציון הסופי:

הציון הסופי של הקורס מורכב משני חלקים:

- נוכחות בשיעורים: 20%
- עבודה בתום הסמסטר: 80%

שעות קבלה:

ימי חמישי – לפני או אחרי השיעור. עדיף לתאם פגישה מראש בטלפון או באמצעות הדוא"ל
david@post.tau.ac.il

כל הזכויות שמורות ©

מבלי לפגוע באמור לעיל, אין להעתיק, לצלם, להקליט, לשדר, לאחסן במאגר מידע,
בכל דרך שהיא, בין מכונית ובין אלקטרונית או בכל דרך אחרת כל חלק שהוא מהסילבוס

קריית האוניברסיטה, ת"ד 39040, רמת-אביב, תל-אביב 69978. טלפון: 03-6409998, פקס: 03-6406584 /
03-6409457

TEL AVIV UNIVERSITY, P.O.B. 39040, RAMAT AVIV, TEL AVIV 69978, ISRAEL. TEL. 972-3-6409998, FAX 972-3-6409457

מבנה הקורס:

1. הכל בהתחיל במהפכה הצרפתית. מהו הרעיון סוציאליסטי? צדק חברתי ותנועת הפועלים: קרל מרקס, בין כלכלה לחברה ובין מעמד לפוליטיקה.

אנרי לפבר, **מרקסיזם** (הוצאת רסלינג, 2005)
 קרל מרקס ופרידריך אנגלס, **מניפסט המפלגה הקומוניסטית**, גרסה מקוונת בעברית:
<https://www.marxists.org/hebrew/Cm/CM.htm>
 קרל מרקס, **הקפיטל**, הגרסה המלאה המקוונת בשפה האנגלית:
<http://www.marxists.org/archive/marx/works/cw/volume35/index.htm>

2. עידן המהפכות והתפרצות העמים בהיסטוריה: מהפכת אוקטובר ושאלת הסוציאליזם במאה ה-20

אריק הובסבאום, **עידן הקיצוניות: המאה העשרים הקצרה 1914-1991** (עם עובד, 1999)

3. התפוררות ברית המועצות והוויכוח על הסוציאליזם הממלכתי אל תוך המאה ה-21

John Ridell, Dissecting the Failure of Soviet "Socialism", **Monthly Review on line:**

<https://mronline.org/2015/05/16/riddell160515-html/>

Michael A. Lebowitz, What Is Socialism for the Twenty-First Century?

Monthly Review, Vol. 68 N.5, 2016

<https://monthlyreview.org/2016/10/01/what-is-socialism-for-the-twenty-first-century/>

4. עתידו של הסוציאליזם בקובה – הפולמוס

Elizabeth Dore, Which Way for Cuba? **Dissent**, March 28, 2018

https://www.dissentmagazine.org/online_articles/which-way-for-cuba-transition-2018-raul-castro-trump-inequality

5. האם סין היא סוציאליסטית?

Samir Amin, China 2013, **Monthly Review**, Vol. 63 N. 10, 2012:

<https://monthlyreview.org/2013/03/01/china-2013/>

6. גלובליזציה ומשבר הקפיטליזם – השלכות חברתיות

Samir Amin, "The Political Economy of the Twentieth Century", **Monthly Review**, Vol. 52, Issue 2, 2000

<https://monthlyreview.org/2000/06/01/the-political-economy-of-the-twentieth-century/>

7. הוגו 'צאבס והסוציאליזם של המאה ה-21: רפורמה או מהפכה?

כל הזכויות שמורות ©

מבלי לפגוע באמור לעיל, אין להעתיק, לצלם, להקליט, לשדר, לאחסן במאגר מידע, בכל דרך שהיא, בין מכנית ובין אלקטרונית או בכל דרך אחרת כל חלק שהוא מהסילבוס

קריית האוניברסיטה, ת"ד 39040, רמת-אביב, תל-אביב 69978. טלפון: 03-6409998, פקס: 03-6409457 / 6406584

TEL AVIV UNIVERSITY, P.O.B. 39040, RAMAT AVIV, TEL AVIV 69978, ISRAEL. TEL. 972-3-6409998, FAX 972-3-6409457

Steve Ellner, Venezuela: Breaking the State–Grassroots Divide, **NACLA**, March 2008:

<https://nacla.org/news/venezuela-breaking-state%E2%80%93grassroots-divide>

Steve Ellner, **Latin America's Radical Left: Challenges and Complexities of Political Power in the Twenty-First Century**, (Rowman and Littlefield, 2014)
https://books.google.co.il/books?id=li8EAWAAQBAJ&pg=PA75&hl=iw&source=gs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false

8. אקו-סוציאליזם: סוציאליזם וסביבה; נשים וגלובליזציה

מבוא, מתוך ברברה ארנרייך ואורלי ראסל הוכשילד (עורכות), **האשה הגלובלית: מטפלות, עוזרות ועובדות מין בכלכלה החדשה** (בבל, 2006)

<http://readingmachine.co.il/home/books/1143365111/1143367183>

Joel Kovel and Michael Lowy, An Ecosocialist Manifesto, **Environment and Ecology**, Sept. 2001

www.environment-ecology.com/political-ecology/436-an-ecosocialist-manifesto.html

Sebastian Livingston, Ecosocialism and consumerism, **Climate & Capitalism**, March 2018

<http://climateandcapitalism.com/2018/03/23/ecosocialism-and-consumerism/>

9. דייויד הארווי: הניאו ליברליזם ושליטת הצדק החברתי

דייויד הארווי, **קיצור תולדות הניאו-ליברליזם** (מולד, 2015)
 רונן מנדלקרן, אחרית דבר לספר קיצור תולדות הניאו-ליברליזם:

<http://www.molad.org/info/neoliberalism-book/molad-neoliberalism-book-sample.pdf>

10. משבר הסוציאל-דמוקרטיה

Wahl, Asbjørn, European Labor, Political and Ideological Crisis in an Increasingly More Authoritarian European Union, **Monthly Review**, Vol. 55, N.8. January 2004

<https://monthlyreview.org/2014/01/01/european-labor/>

11. מדינת הרווחה המודרנית במבחן

Wahl, Asbjørn. "European Labor: The Ideological Legacy of the Social Pact" **Monthly Review**, Vol. 55, N.8. January 2004.

<http://www.monthlyreview.org/0104wahl.htm>

Wahl, Asbjørn, **The Rise and Fall of the Welfare State** (Pluto Press, 2011)

כל הזכויות שמורות ©

מבלי לפגוע באמור לעיל, אין להעתיק, לצלם, להקליט, לשדר, לאחסן במאגר מידע, בכל דרך שהיא, בין מכנית ובין אלקטרונית או בכל דרך אחרת כל חלק שהוא מהסילבוס

קריית האוניברסיטה, ת"ד 39040, רמת-אביב, תל-אביב 69978. טלפון: 03-6409998, פקס: 03-6409457 / 6406584

TEL AVIV UNIVERSITY, P.O.B. 39040, RAMAT AVIV, TEL AVIV 69978, ISRAEL. TEL. 972-3-6409998, FAX 972-3-6409457

ביבליוגרפיה בסיסית ומשלימה בעברית:

- טרי איגלטון, **אידיאולוגיה, מבוא** (הוצאת רסלינג, 2017)
- ברברה ארנרייך, **כלכלה בגרוש, איך (לא) להסתדר באמריקה** (בבל, 2004)
- ברברה ארנרייך ואורלי ראסל הוכשילד (עורכות), **האשה הגלובלית: מטפלות, עוזרות ועובדות מין בכלכלה החדשה** (בבל, 2006)
- לואי אלתוסר, **על האידיאולוגיה מנגנוני המדינה האידיאולוגיים** (הוצאת רסלינג, 2016)
- אפרים דוידי (עורך) **אנטי גלובליזציה – ביקורת הקפיטליזם העכשווי** (הוצאת רסלינג, 2003)
- אפרים דוידי, **צ'ה גווארה – סיפורו של מהפכן** (הוצאת רסלינג, 2004)
- דב חנין, **גלובליזציה** (הוצאת משרד הביטחון, 2007)
- אנגליקה טים (עורכת), **בעקבות רוזה לוקסמבורג: מורשתה של רוזה לוקסמבורג והשמאל הגרמני והישראלי** (קרן רוזה לוקסמבורג, 2009)
- בנימין כהן (עורך), **המניפסט הקומוניסטי במבחן הזמן** (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998)
- בנימין כהן (עורך) **בחזרה אל מארקס: אסופת מאמרים** (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2001)
- דייוויד הארווי, **קיצור תולדות הניאו-ליברליזם** (מולד, 2015)
- רוזה לוקסמבורג, **משבר הסוציאל-דמוקרטיה** (רסלינג, 2018)
- אנרי לפבר, **מרקסיזם** (הוצאת רסלינג, 2005)
- אנרי לפבר, **המרחב (החברתי) הוא מוצר (חברתי)** (הוצאת רסלינג, 2018)
- ויויאן פורסטר, **קללת הכלכלה** (הוצאת שוקן, 2002)
- ניל פרגוסון, **עלייתו של הכסף. היסטוריה פיננסית של העולם** (עם עובד, 2011)
- קרל מרקס, **הקיפטל: ביקורת הכלכלה המדינית** (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2011)
- קרל מרקס ופרידריך אנגלס, **מניפסט המפלגה הקומוניסטית** (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1975)
- נעמי קליין, **בלי לוגו: המטרה: בריוני המותגים** (בבל, 2002)
- נעמי קליין, **גדרות וחלונות** (בבל, 2003)
- נעמי קליין, **דוקטרינת ההלם – עליית קפיטליזם של האסון** (הוצאת אנדלוס, 2009)

כל הזכויות שמורות ©

מבלי לפגוע באמור לעיל, אין להעתיק, לצלם, להקליט, לשדר, לאחסן במאגר מידע, בכל דרך שהיא, בין מכנית ובין אלקטרונית או בכל דרך אחרת כל חלק שהוא מהסילבוס

קריית האוניברסיטה, ת"ד 39040, רמת-אביב, תל-אביב 69978. טלפון: 03-6409998, פקס: 03-6409457 / 6406584

TEL AVIV UNIVERSITY, P.O.B. 39040, RAMAT AVIV, TEL AVIV 69978, ISRAEL. TEL. 972-3-6409998, FAX 972-3-6409457

נעמי קליין, לא זה לא מספיק (ספרי נובמבר, 2018)

כל הזכויות שמורות ©

מבלי לפגוע באמור לעיל, אין להעתיק, לצלם, להקליט, לשדר, לאחסן במאגר מידע,
בכל דרך שהיא, בין מכונית ובין אלקטרונית או בכל דרך אחרת כל חלק שהוא מהסילבוס

קריית האוניברסיטה, ת"ד 39040, רמת-אביב, תל-אביב 69978. טלפון: 03-6409998, פקס: 03-6409457 / 6406584
TEL AVIV UNIVERSITY, P.O.B. 39040, RAMAT AVIV, TEL AVIV 69978, ISRAEL. TEL. 972-3-6409998, FAX 972-3-6409457